

Katarzyna TUROŃ¹, Michał JUZEK², Piotr CZECH³

PRAKTYCZNE PORADY DOTYCZĄCE NIEZAROBKOWEGO PRZEWOZU ZWIERZĄT DOMOWYCH NA TERENIE UNII EUROPEJSKIEJ – ASPEKT PRAWNY

Streszczenie. W artykule zostało przedstawione praktyczne podejście do niezarobkowego przewozu zwierząt na terenie Unii Europejskiej. Starano się stworzyć swego rodzaju poradnik, który ułatwiłby podróże wraz ze zwierzętami. Artykuł ma pomóc w podjęciu decyzji począwszy od rodzaju dokumentów, jakie zwierzę powinno mieć, przez szczegółowe zasady identyfikacji zwierzęcia, aż po dodatkowe wymogi i ograniczenia transportowe stawiane przez niektóre kraje członkowskie Unii Europejskiej. Celem pracy jest pomoc w zapewnieniu komfortu przewozu zarówno dla właściciela, jak i samego zwierzęcia, dzięki wykonaniu danego transportu w sposób legalny z uniknięciem przykrych konsekwencji.

Słowa kluczowe: Niezarobkowy transport zwierząt, prawny aspekt przewozu zwierząt, przewóz zwierząt domowych, podróż ze zwierzętami

PRACTICAL ADVICES OF NON-PROFIT TRANSPORT DOMESTIC ANIMALS IN THE TERRITORY OF EUROPEAN UNION – LEGAL ASPECT

Summary. The article was presented a practical approach to the non-profit transport of domestic animals in the territory of European Union. Authors tried to create a kind of tutorial which would facilitate decisions associated with the animal transport. The article was focused on various aspects from the type of document that should an animal get, through the detailed rules for the animal identification, to requirements and restrictions connected with transport imposed by some Member States of the European Union. The article aims to provide a comfortable transport for both the owner and the animal. It should presented how to make the transport in a legal way to avoid unpleasant consequences.

Keywords: Non-profit animal transport, legal aspect of animal transport, transport domestic animals, traveling with pets

¹ Faculty of Transport, The Silesian University of Technology, Gliwice, Poland, e-mail: katarzynaturon@gmail.com

² Faculty of Transport, The Silesian University of Technology, Gliwice, Poland, e-mail: michalj9211@gmail.com

³ Faculty of Transport, The Silesian University of Technology, Gliwice, Poland, e-mail: piotr.czech@polsl.pl

1. WPROWADZENIE

Zasady i warunki transportu zwierząt głównie zarobkowego zarówno w Rzeczpospolitej Polskiej, jak i na terenie Unii Europejskiej są doskonale znane firmom transportowym i osobom profesjonalnie zajmującym się tego typu przewozami. Co jednak w przypadku, kiedy transport dotyczy ma przewozu o charakterze niezarobkowym, pojedynczych sztuk zwierząt, które przewożone są pod opieką odpowiedzialnej za nie osoby fizycznej, lub kiedy dane zwierzę domowe towarzyszy w podróży swojemu właścicielowi. Przed wieloma podobnymi pytaniami mogą stawać posiadacze czworonogów w tak prozaicznych sytuacjach, jak na przykład wyjazd na wakacje w towarzystwie swojego pupila. W jaki sposób zatem transportować zwierzęta podczas przewozu o charakterze niezarobkowym w sposób legalny? W niniejszym artykule starano się znaleźć odpowiedź na to, jak zgodnie z prawem podróżować ze swoim „czworonożnym przyjacielem”.

2. NIEHANDLOWY PRZEWÓZ ZWIERZĄT – UWARUNKOWANIA PRAWNE

Podstawowym aktem prawnym świadczącym o wymogach, jakie muszą być spełnione podczas niezarobkowego przewozu zwierząt domowych na terenie Unii Europejskiej jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 998/2003 z dn. 26.05.2003 r. Rozporządzenie to ma na celu zapewnienie nie tylko ochrony ludzi i zwierząt, ale również ułatwienie transportu zwierząt domowych podróżujących ze swoimi właścicielami.

Według wyżej wymienionego Rozporządzenia przewożone mogą być określone gatunki zwierząt, zwane „zwierzętami domowymi”, które podczas podróży towarzyszą swojemu właścicielowi lub osobie fizycznej odpowiedzialnej za nie. Ponadto, transport tych zwierząt nie jest związany z celami zarobkowymi ani nie są one przewożone w celu przekazania do innego właściciela [1, 2].

Gatunki zwierząt określone mianem zwierząt domowych zostały przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1

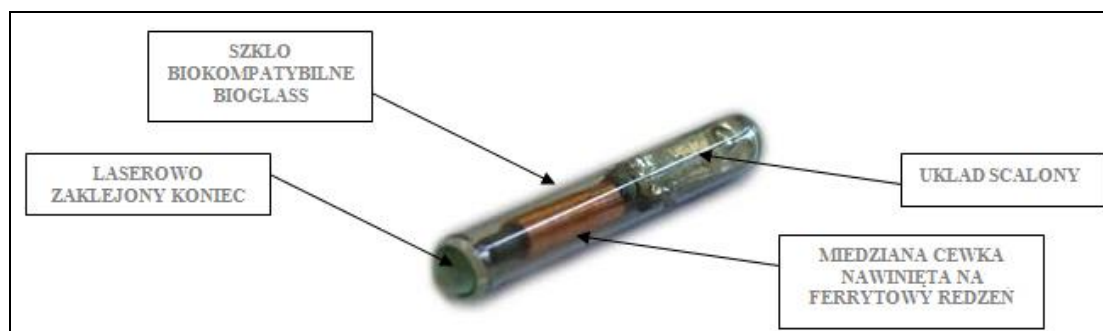
Klasyfikacja zwierząt domowych

Klasyfikacja gatunków zwierząt określonych jako „zwierzęta domowe” na podstawie rozporządzenia (WE) nr 998/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 26.05.2003 r.	
CZEŚĆ A	Psy
	Koty
CZEŚĆ B	Fretki
CZEŚĆ C	Bezkręgowce z wyjątkiem pszczoł i skorupiaków
	Ozdobne ryby tropikalne
	Płazy
	Gady
	Ptaki – wszystkie gatunki z wyjątkiem drobiu objętego dyrektywami Rady 90/539/EWG i 92/65/EWG
	Gryzonie i króliki

2.1. Przepisy dotyczące identyfikacji przewożonych zwierząt domowych

Do 03.07.2011 r. transportowane zwierzęta domowe z grupy części A i B, tj. psy, koty i fretki, musiały być zidentyfikowane według co najmniej jednej z możliwych form, tj.:

- elektronicznego systemu identyfikacji (chip/transponder/mikroczip) – mikroczip zgodny z normą ISO 11784 lub aneksem A do ISO 11785, w przypadku gdy chip nie jest zgodny z żadną z wymienionych norm, właściciel musi mieć czytnik do odczytania numeru identyfikacyjnego podczas kontroli [3],

Rys. 1. Schemat budowy transpondera używanego do identyfikacji zwierząt [4]

Fig. 1. Schematic structure of transponder used to identification of animals [4]

- tatuażu (wytatuowanego numer lub kombinacja cyfry + litery) – możliwa identyfikacja tylko w przypadku, gdy tatuaż został wykonany czytelnie i właściciel ma zaświadczenie, że wykonano go przed 03.07.2011 r. Dokładne umiejscowienie tatuażu identyfikującego na przykładzie psa zostało przedstawione na rys. 2.

Rys. 2, 3. Umiejscowienie tatuażu identyfikującego na przykładzie psa

Fig. 2, 3. Location of identifying tattoo

W przypadku psów rasowych informację o numerze identyfikacyjnym, tj. tatuażu, a także dacie urodzenia – celem sprawdzenia czy tatuaż został wykonany przed 03.07.2011 r. – można znaleźć w metryce zwierzęcia (rys. 3) wystawionej przez Polski Związek Kynologiczny.

Od 03.07.2011 r. jedyną akceptowalną formą identyfikacji zwierzęcia jest jego oznakowanie za pomocą transpondera [5].

ZWIĄZEK WYROLICZY W POLSCE ODDZIAŁ W BIELSKU-BIAŁYM UL. SOBIESKIEGO 132 43-300 BIELSKO-BIAŁA tel./fax: 033 812 83 89, skr. poczt. 418 NIP: 547-15-57-598 (pieczęć Oddziału)		Nr Księgi Miotów..... 4394/2009/V szczenię uprawione: - do rodowodu - wpis do PKR, - do wpisu do Księgi Wstępującej.
METRYKA nr 19788		
Rasa Jamnik krótkowłosej standardowy	Nr tatuażu B268	
Nazwa i przydomek hodowlany OMAR OZYRYS z Pisarskiej Wsi	Płeć PIES	
Data urodzenia 19.05.2009	Umieszczenie czarne podpalane	
Ojciec SHREN Homagium	METROPEX 2011	
PKR/KW nr PKR.IV-24373 Ks		
Umieszczenie czarne podpalane	Tatuż 82K	Dysplazja

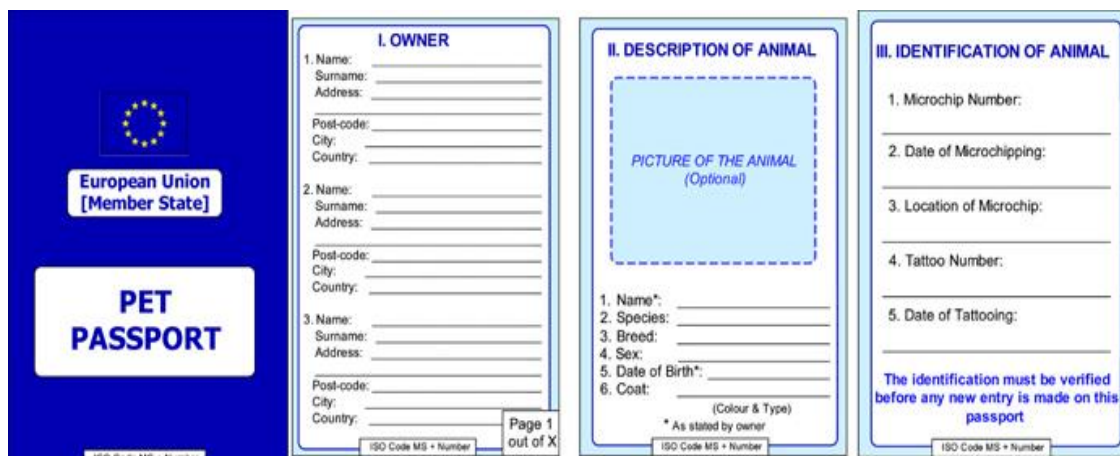
Rys. 4. Fragment metryki zwierzęcia ze zwróceniem uwagi na numer tatuażu

Fig. 4. Fragment of animal's metric focused on tattoo number

2.2. Szczegółowe wymagania związane z niezarobkowym transportem zwierząt

Oprócz odpowiedniej identyfikacji przewożone zwierzę domowe musi spełnić wiele kolejnych warunków, aby mogło być przewożone na terenie Unii Europejskiej. Zwierzę powinno:

- 1) mieć paszport. Dokument ten może otrzymać tylko i wyłącznie oznakowane zwierzę. Koszt znakowania wahają się w granicach od 80 do 100 zł, natomiast wyrobienie paszportu to koszt około 50 zł. Nabyć go można w lecznicach weterynaryjnych [5],
- 2) być zaszczepionym przeciwko wściekliznie. Należy jednak pamiętać o tym, że:
 - w przypadku pierwszego szczepienia (u zwierzęcia w wieku powyżej 3. miesiąca życia) jego ważność uzyskuje się po 21 dniach od daty jego wykonania. Poglądowe zaświadczenie wykonania pierwszego szczepienia przeciwko wściekliznie zostało przedstawione na rys. 6 [3],
 - przy kolejnych szczepieniach, które przeprowadzane są regularnie według terminów określonych przez lekarza, ważność szczepienia uzyskuje się w dniu zaszczepienia zwierzęcia (tj. podania mu dawki przypominającej). Kolejne z wykonywanych szczepień zapisywane są najczęściej w książeczce zdrowia zwierzęcia – rys. 7 [3],

Rys. 5. Wzór paszportu zwierzęcia [6]

Fig. 5. Pattern of pet passport [6]

Przychodnia Weterynaryjna
 lek. wet. Iłona Rynkowska
 ul. Kościuszki 59
 42-450 Łazy
 (032) 67 34 807

ZAŚWIADCZENIE
 o szczepieniu psa przeciwko wściekliznie
 nr 944/2009

I. 1. Imię i nazwisko albo nazwa posiadacza psa: Turoń Agata
 2. Adres posiadacza psa: ul. Kościelna 11 A, 42-300 Myszków
 Powiat: Myszków

II. Numer identyfikacyjny: B268

III. Opis psa:
 1. Nazwa: Omar Ozyrys
 2. Rasa: Jamnik krótkowłosa
 3. Płeć: męska
 4. Wiek lub data urodzenia: 8 miesięcy (18/05/2009)
 5. Maść: czarny podp.
 6. Znaki szczególne lub nr identyfikacyjny: B268

III. Informacja weterynaryjna dotycząca szczepienia

Data szczepienia	Nazwa i numer serii i data ważności szczepionki	Termin nast. szczepienia
07/12/2009	RABISIN-R, seria L259276 (15/09/2011)	07/12/2010

Łazy, 07/12/2009

(pieczęćka i podpis urzędowego lekarza weterynarii)

Rys. 6. Przykład zaświadczenia o szczepieniu przeciwko wściekliznie

Fig. 6. An example of a certificate of vaccination against rabies

SZCZEPIONIA PRZECIWKO WŚCIEKLIŹNIE			
Data	Użyto szczepionki / Numer serii	Podpis i pieczęć lekarza weterynarii	Następne szczepienie
2009-12-07	 Rabisin L259276 15/05-2011	LEKARZ WETERYNARII SPECIALISTA W ZAKRESIE PSOWYKOTOW ul. Chopina 42-450 Łazy tel. 609 384 055	2010-12-07
2011 MAJ 18	Rabisin	Jarosław Furman LEKARZ WETERYNARII ul. Kozłaka 35 42-300 MYSZKÓW tel. 609 463 739	18.05 2012
2013-05-14	Rabisin	Jarosław Furman LEKARZ WETERYNARII ul. 11-go Listopada 43/16 42-300 MYSZKÓW tel. 609 463 739	14.05 2014
2014-05-14	Rabisin	Anna Zdzienicka lekarz weterynarii 42-295 KOZIEGŁOWY ul. Czesko-chowska 3 kom. 601 959 796	14.05 2015

Rys. 7. Potwierdzenie szczepienia przeciwko wściekliźnie

Fig. 7. Confirmation of rabies vaccination

- w przypadku gdy właściciel zwierzęcia lub osoba za nie odpowiedzialna nie posiada dokumentu poświadczającego wykonanie ostatniego szczepienia – kolejne ze szczepień traktowane jest jak pierwsze i jego ważność uzyskuje się odpowiednio po 21 dniach od terminu jego dokonania [3],
- 3) nie powinno być również nosicielem kleszczy lub tasiemców (leczenie przeciwko pasożytom) [5].

Jeżeli podczas kontroli zostanie ujawnione, że zwierzę nie spełnia wyżej wymienionych wymogów, tzn. przykładowo kontroler nie jest w stanie odczytać danych z tatuażu, osoba odpowiedzialna za zwierzę nie umożliwia odczytu danych itp., zwierzę może być odesłane do kraju, z którego pochodzi lub poddane kwarantannie, w przypadku niespełnienia wymogów zdrowotnych (na koszt właściciela/osoby odpowiedzialnej za zwierzę). Należy mieć na uwadze również fakt, iż jeżeli nie jest możliwy powrót zwierzęcia do kraju pochodzenia lub poddanie go kwarantannie, wówczas może ono zostać uśpione bez zastosowania jakiegokolwiek rekompensaty finansowej dla właściciela/opiekuna zwierzęcia [3, 5].

Transport zwierząt z grupy A i B do Rzeczypospolitej Polskiej, których wiek nie przekracza trzech miesięcy, jest niedozwolony, natomiast przemieszczanie gatunków będących pod ochroną (tj. objętych Konwencją Waszyngtońską CITES) wymaga posiadania stosownej dokumentacji – w tym przypadku szczegółowych informacji udziela Ministerstwo Środowiska [3].

3. DODATKOWE WARUNKI NIEKTÓRYCH KRAJÓW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ W SPRAWIE PRZEWOZU ZWIERZĄT DOMOWYCH

Mimo ogólnie panujących zasad narzuconych przez rozporządzenie nr 998/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., niektóre z krajów członkowskich Unii Europejskiej mają szczególne wymagania związane z transportem zwierząt domowych. Uwarunkowania te zostały zestawione w tabeli 2.

Tabela 2

Zestawienie dodatkowych wymagań, dotyczących niezarobkowego przewozu zwierząt niektórych krajów członkowskich UE

Kraj	Wymagania
Niemcy, Austria	Pies może przekroczyć granicę państwa tylko w towarzystwie osoby widniejącej w dokumentach jako jego właściciel. Niemcy: rasy uznawane powszechnie za niebezpieczne (Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, Bull Terrier) oraz ich krzyżówki, a także psy innych ras, które mogą być uznane za niebezpieczne lub cechujące się zachowaniami agresywnymi, nie mogą być utrzymywane bez zezwolenia.
Szwajcaria	Psy poddane zabiegowi kynologii (kopiowanie uszu lub ogona) nie zostaną wpuszczone na teren państwa.
Wielka Brytania, Irlandia i Szwecja	Wymagane jest, aby zwierzę miało transponder (czip). Ponadto, paszport zwierzęcia powinien zawierać zaświadczenie o przeprowadzeniu badania polegającego na neutralizującym miareczkowaniu przeciwciał na minimalnym poziomie 0,5 IU/ml. Takie badanie może wykonać tylko upoważniony weterynarz w zatwierdzonym laboratorium. W Wielkiej Brytanii oraz Irlandii zwierzę może przekroczyć granicę państwa dopiero po 6 miesiącach od wykonania badania pod warunkiem, że jego wynik był pozytywny. Zwierzę musi być zaszczepione przeciwko kleszczom (nie dotyczy Szwecji) oraz tasiemcowi Echinococcus. Transport kotów i fretek niezaszczepionych przeciwko wściekliznie w wieku poniżej trzech miesięcy jest zabroniony.
Malta	Wymagane posiadanie identyfikującego transpondera. Zwierzę musi być zaszczepione przeciwko kleszczom oraz tasiemcowi Echinococcus. Przywóz psów rasy Pitbull Terrier, Tosa inu, Dogo argentyño, Fila brasileiro jest zabronione. Za złamanie zakazu grożą konsekwencje prawne oraz odebranie i uśpienie psa.
Finlandia	Konieczne jest zaszczepienie zwierzęcia przeciwko tasiemcowi Echinococcus oraz wściekliznie.
Cypr	Zakaz wwożenia zwierząt w wieku poniżej 111 dni.

cd. tabeli 2

Belgia	Gołębie wwożone na terytorium Belgii muszą być zaszczepione przeciwko paramyksowirozie (minimum 3 tygodnie przed podróżą). Zakazany jest udział w wystawach psów z kopiowanymi uszami i/lub ogonami.
Francja	Zakazane jest wwożenie psów rasy Pitbull terrier, Boerbull oraz psów z nimi spokrewnionych i niemających rodowodu. Utrzymywanie psów tej rasy wymaga zezwolenia.
Holandia	Od 1 stycznia 2009 r. dozwolone jest wwożenie wszystkich ras psów, z wyjątkiem psów wykazujących agresywne zachowanie podczas wykonywania oficjalnej kontroli. Zwierzęta objęte ochroną mogą być importowane wyłącznie z zezwoleniem oraz stosownymi dokumentami.
Litwa	Zabronione jest przywożenie psów używanych do walk (Pit Bull Terror, Bandog Mastiff), ich krzyżówek oraz krzyżówek psów ras uznawanych za niebezpieczne (American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, American Bulldog, Argentinian Fighting Dog, Brazyliian Mastiff/Brazyliian Fighting Dog, Turkish Kantal Dogs, Caucasian Shepherd Dog, South Russian Sheppherd Dog). Ptaki w ilości nie większej niż 5 sztuk, nie muszą mieć żadnych dokumentów. Wyjątek stanowią ptaki z rodziny papug, którym musi towarzyszyć świadectwo pochodzenia i muszą być oznakowane. Gołębiom transportowanym na potrzeby wystaw, targów, zawodów musi towarzyszyć świadectwo zdrowia wydane przez urzędowego lekarza weterynarii, poświadczające pochodzenie z regionów wolnych od chorób zakaźnych ptaków, oraz wykonanie badania w dniu wysyłki, świadczące o ich zdrowiu i zdolności do podróży.

4. PODSUMOWANIE

W niniejszym artykule starano się przedstawić zbiór najważniejszych porad związanych z niezarobkowym przewozem zwierząt na terenie Unii Europejskiej.

Celem pracy była próba pomocy w zwiększeniu komfortu właścicieli/opiekunów podróżujących ze zwierzętami oraz wskazanie na jakie aspekty powinni oni zwrócić szczególną uwagę, aby transport wykonywany był w sposób legalny.

Należy jednak pamiętać o tym, że przepisy każdego z krajów mogą być modyfikowane. Dlatego też przed wyjazdem, najlepszym rozwiązaniem będzie dodatkowe skontaktowanie się z ambasadą danego państwa. Takie działanie pozwoli uniknąć dodatkowych problemów i kosztów.

Podczas każdej podróży uczestników transportu mogą spotkać dodatkowe, nieprzewidziane sytuacje, takie jak np. kontrole weterynaryjne (na granicach państw), za które opłatę ponosi właściciel podróżujący ze zwierzęciem, co często wiąże się z niemałymi wydatkami.

Bibliografia

1. 998/2003. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE)*. [Regulation of the European Parliament and the Council (EC)]. 26.05.2003.
2. Eur-Lex. „Przemieszczanie zwierząt domowych o charakterze niehandlowym”. [In Polish: “Movement of pet animals for non-commercial nature”]. Accessed: 29.09.2014. Available at: http://europa.eu/legislation_summaries/food_safety/veterinary_checks_and_food_hygiene/f83009_pl.htm.
3. Zielona Linia. „Przewóz zwierząt domowych”. [In Polish: Green Line. “The carriage of pets”]. Accessed: 29.09.2014. Available at: <http://zielonalinia.gov.pl/Przewoz-zwierzat-domowych-5276>.
4. Weterynaria Toruń. [Torun veterinary]. Accessed: 01.10.2014. Available at: http://www.weterynaria-torun.pl/pliki/imagepicker/1/budowamikroczipa_2.jpg.
5. Infor. „Przewóz zwierząt za granicę - zmiany od 2012 roku”. [In Polish: „Transport of animals abroad - a change from 2012”]. Accessed: 02.10.2014. Available at: <http://www.infor.pl/prawo/prawa-konsumenta/konsument-turystyka/304734,Przewoz-zwierzat-za-granice-zmiany-od-2012-roku.html>.
6. Weterynaria. [Veterinary medicine]. Accessed: 02.10.2014. Available at: <http://www.weterynaria.za.pl/pictures/paszport.jpg>.